

ชื่อเรื่อง	บทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในเขตการปกครอง คณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย	
ผู้วิจัย	นายทวี เขจรกุล	ปริญญา ค.ม. (การบริหารการศึกษา)
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.ทองม้วน นาสีรัมย์	ประธานกรรมการ
	อาจารย์กัมพล จินตนาพันธ์	กรรมการ
	อาจารย์บุญส่ง สิ้นธุ์นอก	กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2547

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและเปรียบเทียบการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ตามความคิดเห็นของเจ้าอาวาส ภิกษุสามเณร และคณะกรรมการบริหารวัด เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการวัด ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ประชากร คือ เจ้าอาวาส ภิกษุสามเณร และคณะกรรมการบริหารวัด กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 329 รูป/ คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วย เจ้าอาวาส 30 รูป ภิกษุสามเณร 243 รูป และคณะกรรมการบริหารวัด 56 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.77 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ โดยใช้วิธีการของ ทูกี ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิจัย พบว่า

1. บทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัด ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาบทบาทแต่ละด้าน

พบว่า บทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัด อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลดต่ำ ปรากฏดังนี้ บทบาทด้านการปกครอง บทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ บทบาทด้านการสาธารณูปการ บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม บทบาทด้านการศึกษาสงเคราะห์ และบทบาทด้านการศาสนศึกษา

2. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของเจ้าอาวาส ภิกษุสามเณร และคณะกรรมการที่มีต่อบทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัด โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของเจ้าอาวาส ภิกษุสามเณร และคณะกรรมการที่มีต่อบทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทด้านการปกครอง ที่ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทดสอบระหว่างคู่ พบว่า มีเพียงคู่เดียวที่แตกต่างกัน คือ ระดับความคิดเห็นของเจ้าอาวาส และคณะกรรมการที่มีต่อบทบาทด้านการปกครอง โดยเจ้าอาวาส มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าคณะกรรมการ

4. ปัญหาในการบริหารจัดการวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 3 อันดับแรก คือ ขาดงบประมาณในการจัดการศึกษาแก่ภิกษุสงฆ์ขาดงบประมาณในการดำเนินการเผยแผ่ศาสนาธรรม และภิกษุสงฆ์ขาดความรู้ความเข้าใจในพระธรรมวินัย

5. แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 3 อันดับแรกที่กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะไว้ คือ รัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาแก่ภิกษุสงฆ์ รัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในการเผยแผ่ศาสนาธรรม และพระสงฆ์ควรพัฒนาตนให้มีความรอบรู้ทั้งทางโลก และทางธรรมให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อให้สามารถเผยแผ่ศาสนาธรรมแก่ศาสนิกชนได้

TITLE : The Abbots' Roles of the Temple Administration and Management under the Patronage of the Sangha Governmental Region of Muang District, Nongkhai Province

AUTHOR : Mr. Thawee Khejornkul **DEGREE :** M.Ed. (Educational Administration)

ADVISORS : Dr. Thongmuan Nasangiam Chairman
Mr. Kampo Chintananant Committee
Mr. Boonsong Sinthunok Committee

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY, 2004

ABSTRACT

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

The purposes of this research were to study and compare the abbots' roles of temple administration and management as perceived by the abbots, the Buddhist monks and novices and the temple administrative committee and to study the problems and the ways to rectify the problems of temple administration and management under the patronage of Sangha Governmental region of Muang District, Nongkhai Province. Populations for study were abbots, Buddhist monks and novices and temple administrative committees. The samples were 329 subjects divided into 30 abbots, 343 Buddhist monks and novices and 56 temple administrative committees by using the multi-stages random sampling. The instrument for collecting the data was the questionnaire consisting of a checklist, 5 rating scale and opened-end questions. The discrimination indices ranged from 0.21 to 0.77. Percentage, arithmetic mean, standard deviation, One-Way ANOVA and Turkey's HSD pairwise comparisons were applied for analyzing quantitative data though SPSS for Windows Program.

The findings of this research were as follows:

1. The abbots' roles on temple administration and management under the patronage of the Sangha governmental region of Muang District, Nongkhai Province revealed that the totality of the roles was at the moderate level. The consideration of each role was found that three roles were in the high level descending from the highest level to the lowest one, the first three levels were as follows: the role of government, the role of social welfare, the role of public services, religious dissemination, role of educational assistance and the role of religious education.

2. The comparison on the practical level of the samples toward the roles of abbots' temple administration and management was found that their opinions were totally not significant difference.

3. When the comparison for each aspect was made, it was found that there was the only one aspect, that is, the role of government was statistically significant difference at 0.05. When the pairwise comparison was made, it was found that there were the only one pair, that is, the mean of the abbots' and the committees' opinions was different, namely the mean of abbots' opinion was higher than the committees' one.

4. The first three problems of temple administration and management under the patronage of the Sangha governmental region of Muang District, Nongkhai Province were as follows: lack of budgets to manage the education for Buddhist monks and novices, lack of budgets for religious dissemination and Buddhist monks and novice were in shortage of knowledge and comprehension in Dhamma and Vinana.

5. Three ways to rectify the problems in the temple administration and management under the patronage of Sangha governmental region of Muang District, Nongkhai Province were raised up by the samples as follows: the sufficient budgets should be continuously managed by the government for Sangha's education, for temple development in order to be the center of community learning sources which would be also responsible for religious dissemination and the Buddhist monks should be educated both mundane and supramundane in order to keep up with the social changing and they would be able to disseminate the Lord Buddha's teachings to people.